

2021D36304

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 september 2021

Van de vaste Kamercommissie voor Financiën ontving ik het verzoek om te reageren op een brief van C.J. Bluemink BV over inkomstenbelasting (IB) en toeslagen.

In de brief werkt de heer Bluemink twee fictieve casussen uit, waarvan bij een casus het inkomen van een IB-ondernemer stabiel is en bij de andere casus het inkomen sterk fluctueert en in een jaar negatief is. Hoewel over een periode van zes jaar het cumulatieve belastbaar inkomen in beide casussen gelijk is, is er een groot verschil in de over deze periode te betalen belasting, te betalen Zvw-premie en te ontvangen toeslagen. In de brief wordt hieruit de conclusie getrokken dat de verliesverrekening in de inkomstenbelasting niet goed werkt.

Ik reageer daar graag op, waarbij ik onderken dat die verschillen inderdaad kunnen ontstaan. Dat komt met name door de progressie in het stelsel. Het komt niet door de verliesverrekening. Dat zal ik hieronder toelichten.

De inkomstenbelasting (inclusief premie volksverzekeringen) werkt op jaarbasis en kent een progressie in de tarieven en verdelingseffecten door middel van de heffingskortingen. Hierdoor ontstaan verschillen in uitkomsten tussen casussen waarbij de inkomsten verschillend zijn verdeeld over jaren. Een eenvoudig voorbeeld ter illustratie:

- Persoon A verdient twee jaar na elkaar precies € 30.000. Over die twee jaar betaalt deze persoon in totaal € 9.359 belasting (conform tarieven 2022).
- Persoon B verdient het ene jaar € 60.000 en het andere jaar € 0. Persoon B betaalt in totaal € 18.788 belasting.

Beide personen verdienen over deze twee jaren in totaal dus evenveel (€ 60.000), maar persoon B betaalt aanzienlijk meer belasting als gevolg van het progressieve karakter van de inkomstenbelasting.

Ook voor de toeslagen maakt de verdeling van inkomen over de jaren uit voor de cumulatieve uitkomsten. Hetzelfde geldt in mindere mate voor de Zvw-premie, waarvoor een maximumgrondslag per jaar geldt. Het kan overigens zowel relatief gunstig zijn om jaarlijks hetzelfde inkomen te hebben als om juist wisselende inkomsten te hebben. Voor een voorbeeld waarbij het gunstiger is om wisselende inkomsten te hebben kan gedacht worden aan een huishouden met een stabiel inkomen waarbij er net geen recht op toeslagen is. Zou dit huishouden een wisselend inkomen hebben, dan zou het huishouden in de mindere jaren recht krijgen op toeslagen.

De verschillen in uitkomsten komen niet door de verliesverrekening in de IB. Ook zonder verliesjaren kunnen verschillen in uitkomsten ontstaan, zoals wordt geïllustreerd door het eerdergenoemde eenvoudige voorbeeld. Als sprake is van

een verliesjaar zorgt de verliesverrekening voor demping van het verschil. Het doel van de verliesverrekening is met name om met de belastingheffing beter aan te sluiten bij de totaalwinst: de tijdens de gehele levensduur van de onderneming gemaakte winst. Ook bij de fictieve casus in de brief leidt verliesverrekening tot een demping van het verschil in betaalde belasting. Zonder verliesverrekening zou dat verschil nog circa € 20.000 groter zijn.¹ Voor de toeslagen geldt geen verliesverrekening. De hoogte van de toeslagen is steeds gebaseerd op het actuele inkomen. Hetzelfde geldt voor de Zvw-premie.

De heer Bluemink schrijft dat de verliesverrekening perfect werkt in de vennootschapsbelasting (Vpb). Dat de verschillen in uitkomsten in de Vpb kleiner zijn dan in de IB is echter niet toe te rekenen aan een betere werking van de verliesverrekening, maar met name aan de minder sterke progressie in de Vpb. Ook in de Vpb kan het door de progressie uitmaken hoe het inkomen (de winst) over verschillende jaren is verdeeld. Als gedachtenexperiment zouden alleen bij een pure vlaktaks de cumulatieve uitkomsten bij verschillende verdelingen van het belastbaar inkomen over de jaren hetzelfde zijn, ook bij situaties met verliesverrekening.²

Concluderend: in het huidige stelsel van inkomstenbelasting en toeslagen lopen de cumulatieve uitkomsten bij verschillende verdelingen van het inkomen over de jaren uiteen. Dat komt met name door de progressie op basis van jaarinkomen en geldt ook als geen sprake is van een verliesjaar. Als sprake is van een verliesjaar, zorgt de verliesverrekening voor een demping van het verschil.

De staatssecretaris van Financiën,
J.A. Vijlbrief

¹ In de casus zou door de ondernemer die gebruik maakt van verliesverrekening zonder verliesverrekening over de jaren 2017 en 2018 evenveel inkomstenbelasting verschuldigd zijn als over het jaar 2019.

² Bij situaties met verliesverrekening geldt dat de cumulatieve heffing – uitgaande van een pure vlaktaks – gelijk is als het verlies volledig verrekend kan worden binnen de periode waarvoor de cumulatieve belasting berekend wordt.